

3. Втрати. Хоч би один результат має бути небажаним. Втрата — це неумисне скорочення вартості в результаті реалізації небезпеки.

4. Небайдужість. Ризик повинен зачіпати певну особу або організацію, які прагнули не допустити небажаного для них наслідку.

Дуже тісно з поняттям ризику пов'язано поняття «ризикова діяльність», яка схильна до ризику. Цей термін необхідно розглянути, оскільки ризик не існує поза діяльністю, поза процесами, що відбуваються на підприємстві. Ризики супроводжуються усіма процесами, які здійснюються на підприємстві, незалежно від того чи є вони активними або пасивними. Знаходячись в умовах невизначеності керівництву усього підприємства і окремих служб доводиться приймати рішення, вірогідність успішної реалізації яких залежить від безлічі чинників, що впливають на підприємство усередині і ззовні. Враховуючи подібний підхід можна виділити такі поняття, як «суб'єкт ризику» і «об'єкт ризику». Під суб'єктом слід розуміти конкретних осіб або колектив, що приймають рішення про вибір тієї або іншої альтернативи, пов'язаної з діяльністю підприємства. Відповідно під об'єктом ризику розуміється ресурс, зміна якого можлива у разі виникнення ризикової ситуації.

Отже, узагальнюючи усе викладене, можна зробити висновок, що кожна організація, зрозуміло має свої, унікальні ризикові передумови, але усі вони мають щось фундаментально загальне. Цьому загальному відповідає і загальний каркас ризикових експозицій, визначивши який ми зможемо проаналізувати типологію ризиків для окремого підприємства або окремої структури усередині підприємства.

УДК 336.1: 657.6

Олена Буркаль-Скорик,
аспірант,

ДННУ «Академія фінансового управління»

СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: РЕФОРМУВАННЯ ЧИ ЗМІНА ВИВІСКИ?

У жовтні 2015 року за ініціативи Міністерства фінансів України Уряд схвалив розпорядження, у відповідності з яким Державна аудиторська служба України (далі — ДАС) виконуватиме

функції і повноваження Державної фінансової інспекції України (далі — ДФІ), яка, починаючи з серпня поточного року, припинила свою діяльність. Реорганізація ДФІ у ДАС мала на меті підвищення фінансової дисципліни у державному секторі економіки. Цей крок Уряду дасть змогу, як очікується, перейти від функцій контролю до аудиту і буде націлений на запобігання нецільовому, неефективному використанню бюджетних коштів і майна, а також переорієнтування інспектування саме на значні фінансові порушення і забезпечення проведення ревізій виключно на основі ризиків.

Положення про Державну аудиторську службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2016 року № 43, до основних завдань новоутвореного органу державного аудиту відносить забезпечення формування і реалізації державної політики у сфері державного фінансового контролю (ДФК), а також здійснення ДФК, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів.

Отже, можна зробити висновок, що з утворенням ДАС у країні система ДФК розвивається в Україні зростає і масштаби і обсяги проведених контрольних заходів, зокрема заходів з державного фінансового аудиту зростають?

З цього приводу, мабуть передбачаючи такі запитання, на офіційному веб-сайті ДАС зазначається про те, що реорганізація органу — це не зміна вивіски, а оптимізація і вдосконалення його функцій, де пріоритетною стає робота на попередження порушень, зміна його акцептів і приведення фінансового контролю до сучасних вимог.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-ХІІ (у редакції закону № 5463-ві від 16.10.2012) здійснення ДФК забезпечується органами ДАС через проведення державного фінансового аудиту, перевірок державних закупівель та інспектування. За Законом, державний фінансовий аудит є різновидом ДФК і полягає у перевірці та аналізі фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

На сьогодні ДАС здійснює державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів, державний фінансовий аудит вико-

нання бюджетних програм (аудит ефективності), державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання та внутрішній аудит (об'єктом якого є діяльність центрального органу виконавчої влади, його територіальних органів і бюджетних установ).

Разом з тим, як засвідчують фактичні дані про результати ДФК, на превеликий жаль, на сьогодні саме інспектування бюджетних установ є пріоритетним напрямом здійснення такого контролю органами ДАС. Так, на кожні 7 ревізій, проведених протягом I півріччя 2016 року, припадає лише 1 державний фінансовий аудит.

Застаріли принципи і підходи до ДФК, здійснення органами ДАС здебільшого ревізій, не дозволяє цим органам вирішити основні завдання, задля чого вони і були створені: оцінка ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів. Яскравою ілюстрацією цього положення є статистика діяльності ДФІ — попередника ДАС, згідно з якою обсяги виявлених втрат і збитків з року в рік зростають, як і безповоротні втрати бюджетів.

Так у чому ж полягає реформа ДФК в Україні? На думку автора, не лише у прийнятті нормативно-правових документів щодо зміни назви органу ДФК, його підпорядкування та регулювання діяльності зі здійснення державного фінансового аудиту.

Стратегією сталого розвитку «Україна — 2020» (схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015) та Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегією сталого розвитку «Україна — 2020» у 2015 році (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р) передбачено завдання Уряду щодо реформи ДФК і бюджетних відносин (стаття 3 Дорожня карта та першочергові пріоритети реалізації Стратегії).

Виходячи з поставлених Урядом завдань, реформування діяльності органу ДФК має полягати, перш за все, у забезпеченні здійснення останнім такого контролю саме у вигляді державного фінансового аудиту і стосовно бюджетних установ. На сьогодні державний фінансовий аудит діяльності бюджетних установ органами ДАС не проводиться взагалі, оскільки його здійснення у повній мірі перекликатиметься із діяльністю підрозділів внутрішнього аудиту.

Задля уникнення дублювання та досягнення поставлених Урядом цілей реформування діяльності ДАС у галузі бюджетних

відносин має бути спрямована на посилення аудиторської спроможності, зокрема щодо проведення аудитів специфічних питань, оцінювання політики і програм міністерств та інших органів влади, аналізу вартості соціальних вигід, ІТ-аудиту тощо. Лише проведення заходів ДФК на основі ризик-орієнтованого відбору об'єктів контролю, дасть змогу, на думку автора, дійсно реформувати діяльність органів ДАС відповідно до кращих світових стандартів.

УДК 657.633 : 334.735

Роман Воронко,

к.е.н., доцент кафедри аудиту, аналізу та оподаткування,
Львівський торговельно-економічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОВІДОМОЇ ЗВІТНОСТІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ В ПРОЦЕСІ КОНТРОЛЮ

Якісне інформаційне забезпечення завжди було необхідною умовою виконання внутрішнім контролем поставлених перед ним завдань. Одним з джерел такої інформації є внутрішня звітність підприємства, яка надає менеджерам необхідні дані для управління.

Хочемо зазначити, що на сьогодні питання інформаційного наповнення внутрішньої звітності не є регламентованим, тому викликає певні дискусії у наукових колах і у практиків. Також неоднозначними є підходи до співвідношення фінансової і внутрішньої звітності та використання їх в управлінні й внутрішньому контролі, що залежить від умов діяльності суб'єктів господарювання, кооперативних традицій тощо.

Із внутрішньої звітності отримують інформацію, яка дозволяє виявляти відхилення у процесі господарсько-фінансової діяльності і розробляти заходи регулятивного впливу на них в оперативному плані та з розрахунку на стратегію, а також дані, які розкривають результати контрольно-ревізійної роботи й дають можливість оцінити ефективність внутрішнього контролю.

Погоджуємось з науковцями, які вважають, що внутрішня управлінська звітність, орієнтовна на стратегічний рівень управління, повинна містити набір показників, необхідних для планування, ефективної реалізації та контролю стратегії підприємства. На їх думку, спеціально сформовані звіти на основі застосування різноманітного облікового інструментарію, повинні дозволяти